

Mladá veda

Young Science

**Formovanie teritoriálnej identity
Čechov a Slovákov**

**Analýza vývoja cestovného ruchu
a hotelierstva na Slovensku po roku 1989**

Rozhovor s historikom prof. P. R. Magocsim

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

November 2013 (číslo 2)

Ročník prvý

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Singapore 2013. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

Mgr. Richard Nikischer (Sociologický ústav Akademie věd ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, šéfredaktor (Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM-EU s.r.o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Magazín Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

ROZHOVOR S PROFESOROM PAULOM ROBERTOM MAGOCSIM

Branislav A. Švorc¹

Autor je šéfredaktorom Mladej vedy a interným doktorandom na Katedre turizmu a hotelového manažmentu Fakulty manažmentu na Prešovskej univerzite.

Profesor Paul Robert Magocsi patrí k tým americko-kanadským vedcom, ktorých vedecká dráha je dlhodobo spojená s výskumnými aktivitami v strednej a východnej Európe, vrátane Slovenskej republiky.

V súčasnosti pôsobí ako profesor na Katedre dejín, Katedre politických vied a je tiež vedúcim katedry ukrajínistických štúdií Torontskej univerzity. Je medzinárodne uznávaným odborníkom pre vedné odbory História východnej a strednej Európy, Nacionalizmus, História Ukrajiny, Slovanská a východoeurópska imigrácia v USA, Karpatorusinistické štúdie. Jeho vedeckú kariéru reprezentuje súpis viac než 700 publikácií z viacerých vedných disciplín – histórie, bibliografie, jazykovedy, kartografie, politických vied. A od tohto druhého čísla Mladej vedy sa môžeme pochváliť, že profesor Magocsi je aj členom redakčnej rady nášho časopisu.

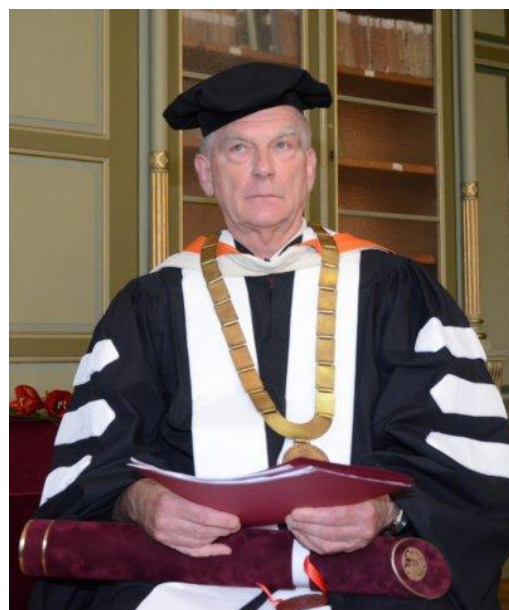

Foto: prof. Paul R. Magocsi
Zdroj: AVS CCKV PU v Prešove

Čo Vás viedlo k štúdiu histórie a čo bolo impulzom pre toto rozhodnutie?

O históriu som sa začal zaujímať už keď som bol veľmi mladý, tak 10-11 ročný. Pravidelne každé prázdniny sme cestovali do štátu Vermont k môjmu dedkovi, ktorý mal veľmi rád históriu a stále nám – svojim vnúčatám rozprával o histórii Spojených štátoch. Práve tieto okamihy by som označil ako počiatky môjho záujmu o dejiny.

Študovali ste históriu a modernú európsku históriu na prestížnych amerických univerzitách, na Rutgers University, Princeton University a Harvard University. Ako by ste porovnali študentský život na amerických a európskych školách?

Mal som možnosť študovať okrem amerických univerzít tiež na univerzitách v Nemecku, Francúzsku, ale napríklad aj v Českej republike. Zo svojich skúseností môžem povedať, že najviac sa študent nadozvie v triede počas seminárov, ale mimo nich, počas stretnutí a rozhovorov s ostatnými študentmi na miestach, ktoré sú v nejakom kontexte s univerzitným

¹ Adresa pracoviska: Prešovská univerzita, Fakulta manažmentu, Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Slovenská 67, 080 01 Prešov
Email: branislav.svorc@gmail.com

prostredím, napríklad počas obedov, večierkov a pod. Práve univerzita by mala byť takým komplexným miestom, zloženým z rôznych celkov, kde by sa mohli takto študenti stretávať. V Európe som videl takýchto univerzít omnoho menej, kde je všetko koncentrované na jednom mieste. Ďalším zaujímavým javom, s ktorým som sa stretol dosť často aj tu na Slovensku je, že študenti sú zväčša z blízkeho okolia, prídu na vyučovanie a potom cestujú rovno domov. Fakticky sú bez nejakého študentského univerzitného života a predlžujú si len tak svoj gymnaziálny študentský život. My keď sme študovali, tak sme si vybrali univerzitu čo najďalej od domu, aby sme nemohli chodiť každý deň či každý víkend domov. Univerzita by mala byť na takom mieste, kde sa študenti môžu stretávať a komunikovať v hocktorú hodinu. A ako všetci dobre vieme, mladí ľudia fungujú lepšie po deviatej hodine večer ako o siedmej hodine ráno. V tomto kontexte vidím univerzitný život v Spojených štátoch lepšie ako tu v Európe.

Ako sa z amerického ašpiranta stal kanadský profesor?

Pôsobil som niekoľko rokov na Harvarde, skadiaľ som si myslel, že už nikdy neodídem. No v Kanade na Torontskej univerzite vznikla v roku 1979 Katedra ukrajinskej histórie/ukrajinistiky a ja som tam dostal ponuku na doživotné miesto profesora. Hoci som nemal veľkú chuť stať sa imigrantom v novej krajine, takáto ponuka sa ťažko odmietala. Myslel som si, že tam idem len na pár rokov, ako si ľudia zvyknú na začiatku novej kariéry myslieť, no život je nevyspytateľný a tento rok už bude 34 rokov, ako tam pôsobím.

Kedy ste prvýkrát navštívili Slovensko?

Keď som bol v šesťdesiatych rokoch ašpirantom na Princetonskej univerzite, angažovala ma univerzita v Minnesote, aby som na pár dní v roku 1967 prišiel na Slovensko (Československo) a zistil, aké sú možnosti pracovať s materiálmi v archívoch pre amerických bádateľov a študentov. Keďže moja manželka má tiež korene na Slovensku, navštevoval som odvtedy Slovensko pravidelnejšie, niekedy raz za rok a niekedy aj viackrát.

Je o Vás známe, že nie ste fanúšikom moderných technológií.

V minulosti ľudia z našej generácie rozmýšľali, tvorili, a komunikovali prostredníctvom písaných a tlačených strán. Teraz rozmýšľame, tvoríme, a komunikujeme pomocou náhradných elektronických prostriedkov. Všetci sme sa stali závislými na všemohúcom veľkom bohu - počítači a jeho podradenom bohu - mobilnom telefóne. Tieto moderné prístroje boli podľa všetkého navrhnuté, aby nám zjednodušili život. Verím však, že by sa dalo povedať, že táto technika dosiahla presný opak: každému z nás život skomplikovala. Od kolegov akademikov počúvam stále dokola tú istú sťažnosť, že prvé, čo urobia, keď ráno prídu do kancelárie a začnú pracovať - a kanceláriou sa dnes myslí miesto, kde má človek počítač - prvou vecou je to, že strávia najmenej hodinu a možno aj dve a viac prezeraním e-mailovej korešpondencie, z ktorej sa 90% alebo aj viac dá označiť za odpad. To je ale plytvanie toho, čomu sa inak hovorí "voľný" kreatívny čas, taký nesmierne cenný, ako to nazval grécky filozof pre kreatívneho vzdelanca. Nechcem vzbudiť dojem, že som staromódny a bezvýznamný Luddita, ktorý miňa váš čas nevhodnými prorockými jeremiádami namierenými proti modernej technológii. Ani nechcem kritizovať tendenciu

veľkej väčšiny mladých ľudí, ktorí medzi sebou komunikujú prostredníctvom mobilov aj vtedy, keď sú v tej istej miestnosti, či dokonca sedia pri tom istom stole. Tento fenomén prenechám niekomu kompetentnejšiemu, konkrétne Albertovi Einsteinovi, ktorý sa pošťazoval: *"Obávam sa dňa, keď technológia predstihne ľudskú komunikáciu. Na svete vtedy bude generácia hlupákov"*.

Často aj profesori nabádajú študentov, aby komunikovali s nimi aj inými len prostredníctvom e-mailu. A hoci je možné, že sa z takéhoto študenta raz stane skvelý básnik, či maliar alebo historik, nikdy sa nedozvieme - a ani on si nebude vedieť spomenúť - čo ho motivovalo v kreatívnej práci. Svet virtuálnej elektronickej komunikácie je svetom bez minulosti. Je dobré, že my, profesori a vzdelaní mentori, navádzame študentov na takéto praktiky?

Čo by ste odporúčali pre nádejných mladých výskumníkov?

Najdôležitejšie pre mladých doktorandov a výskumníkov je, aby skúmali to, čo ich zaujíma a tiež to, čo by chceli ešte hlbšie spoznať a prebádať. Nech sa nezaobierajú predmetmi a témami, o ktorých si myslia, že vďaka nim nájdu robotu alebo zbohatnú. Výskumníci musia vedu milovať. A keď ju milujú, tak vo svojom predmete bádania budú určite úspešní.

Foto: zľava – Branislav A. Švorc, prof. Paul. R. Magocsi, prof. Peter Švorc